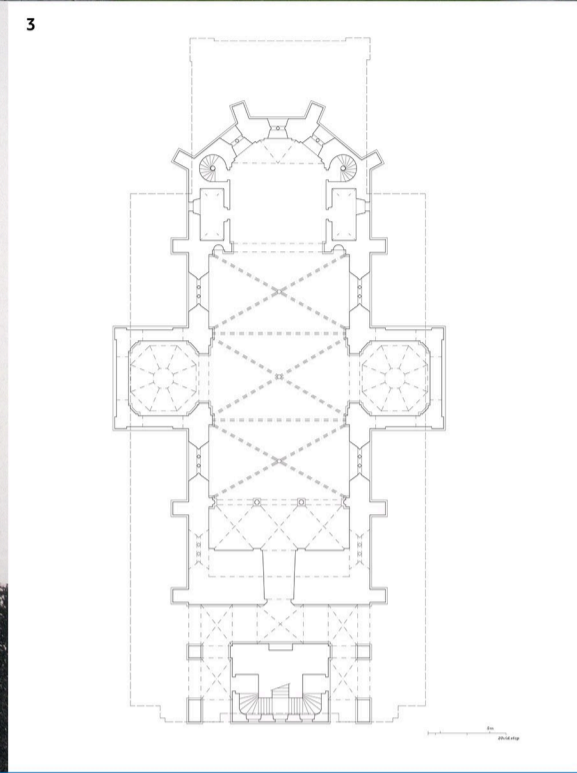

Valdštejnovi architekti

Během relativně krátké doby jednoho desetiletí zaměstnával Valdštejn velký počet architektů a stavitelů, což bylo částečně vynucené velkým počtem staveb, které započal, ale také vysokými nároky, které na stavitele měl. Mezi nejpřednější z nich patřili tři stavitelé, všichni italského původu.

Služebně nejstarší byl Andrea Spezza, pocházející z Arogna v Ticinu, dnešní italsky mluvící části Švýcarska, a který se stavebnímu umění zřejmě vyučil v Miláně. První velký projekt realizoval Spezza v Polsku, kde v Bielanech u Krakova navrhl v roce 1618 nové průčelí kostela kláštera kamaldulských otců, vycházející z forem kostela Santa Maria Assunta di Carignano v Janově. Když pak po Bílé Hoře přijel Spezza do Čech, navrhl v Olomouci pro kardinála a olomouckého biskupa Františka z Ditrichsteinu nový chór baziliky sv. Václava. Dnes již neexistující okna, která tuto stavbu osvětlovala, měla stejnou formu, jakou později použil Spezza na Valdštejnském paláci v Praze. Spezza pro Valdštejna provedl řadu staveb, z nichž jistě nejdůležitější byla valdická kartouza, takže když v lednu 1628 umírá, Valdštejn, který si jeho služeb upřímně vážil, jeho odchodu litoval a věřil, že najít stejně dobrého stavitele nebude snadné.

V tom se naštěstí mylil. Již při stavbě pražského paláce se Valdštejn seznámil s Giovannim Pieronim, který tehdy vedl výstavbu opevnění Prahy. Byl původem z Florencie, jeho otec pracoval jako architekt pro medicejské vévody a jako výborný astronom získal na florentském dvoře místo poté, co tuto pozici opustil Galileo Galilei. S Galileiem Pireoniho poutalo přátelství a snažil se proto (neúspěšně) ve střední Evropě vydat jeho v Itálii zakázaná díla. Zdá se, že finančně nebyla práce u medicejského dvora příliš zajímavá, a tak Pieroni – který byl rovněž vojenským inženýrem – kývnul na nabídku jet do země císaře Ferdinanda II. budovat opevnění v právě se rozhořivající válce. Tam ho objevil Valdštejn a v něm jeho architektonický talent, díky kterému dostala po milánském odstínu Andrey Spezzy vévodova architektura florentský a hlavně římský valér.

1/ Bielaný u Krakova, kamaldulský klášter, průčelí. Andrea Spezza, projekt 1618. [Foto PU]

2/ Olomouc, bazilika sv. Václava. Andrea Spezza (přips.), projekt chóru kolem 1620. Snímek před regotizací, 1866. [Vlastivědné muzeum v Olomouci, sbírka Olomouciana]

3/ Brtnice, kostel bl. Juliány, původně Nanebevzetí Panny Marie paulánského kláštera. Půdorys dnešního stavu s obrysem (čárkovaně) zamýšlené novostavby Giovannio Pieroniho z roku 1629. [Kresba PU]

4/ Brtnice, kostel bl. Juliány, původně Nanebevzetí Panny Marie paulánského kláštera, klenba boční kaple. Giovanni Pieroni, mezi 1630–1641. [Foto TR]

5/ Praha, Malá Strana a Hradčany. Rekonstrukce města v době kolem roku 1620 s vyznačením navrhovaných opevnění Giovannio Pieroniho. [kresba PU]

6/ Mantova, vila Favorita, hlavní průčelí, dnešní stav. Nicolò Sebregondi, 1614–1626. [foto TR]

7/ Praha, premonstrátský klášter na Strahově, kostel Panny Marie. Nicolò Sebregondi, 1633, fresky a štuky z doby kolem roku 1746. [foto TR]

Pieroni byl velmi vytížený, kromě vévody a císaře o jeho projekty stál i císařský velitel hrabě Rombaldo Collalto, který ve své moravské Brtnici plánoval postavit nádherný chrám, jaký by zdobil české země stejně jako ty valdštejnské. Jeho předčasná smrt tomu sice zabránila, nicméně díky vdově Blance Polyxeně mohl Pieroni alespoň postavit dvě krásné kaple v kostele sv. Juliány, svěcené v roce 1641, které patří k nejkrásnějším stavbám této doby.

Vedle Pieroniho pracoval po Spezzově smrti pro Valdštejna i architekt Nicolò Sebregondi. Ten přišel asi roku 1629 z Mantovy, kde předtím od roku 1614 stavěl velkolepou palácovou vilu Favorita pro mantovského vévodu a kardinála Ferdinanda Gonzagu. Sebregondi byl jedním z nejpřednějších italských stavitelů své doby a Mantovu opustil jen z toho důvodu, že po Ferdinandově smrti v roce 1626 byly všechny stavební akce ve městě zastaveny. Pro Valdštejna pokračoval v rozestavěných stavbách a mnohé nové navrhl, z nich se však kvůli vévodově smrti realizovalo jen málo. To je zejména pohřební kaple u kostela Panny Marie na strahovském klášteře v Praze, započatá v roce 1633 jako oválná stavba s kopulí.

